

Ergenlik Dönemindeki Bireylerin Çocukluk Çağı Travmaları İle Öznel İyi Oluşları Arasındaki İlişki

Eser KARAL*¹

Gönderilme Tarihi: 25 Nisan 2023 Kabul Tarihi: 22 Mayıs 2023
DOI: 10.38015/sbyy.1287792

Öz:

Yaşam evreleri içerisinde oldukça kritik olan ergenlik dönemi, bireylerin yoğun değişim yaşadığı süreçlerden biridir. Bu dönemde yaşanan fizyolojik gelişime, psikolojik değişimler de eşlik etmektedir. Bireylerin çocukluk çağında yaşamış oldukları ruhsal travmaların yansımaları ergenlik döneminde de kendisini gösterebilmekte, iyi oluşlarını etkileyebilmektedir. Bu çalışmada temel amaç, ergenlik dönemindeki bireylerin çocukluk çağı travmaları ile öznel iyi oluşları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Ayrıca katılımcıların travmayı inkâr durumlarına, demografik özelliklerine göre öznel iyi oluşun farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Çalışma grubunun uygun örnekleme yöntemi ile belirlendiği bu çalışmada, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2021-2022 eğitim öğretim yılında lise eğitimlerine devam eden ergenlik dönemindeki 649 gönüllü kişi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak Kişisel Bilgi Formu, Bernstein vd. (1994) tarafından geliştirilen ve Şar, Öztürk & İkikardeş (2012) tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılan Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile Eryılmaz (2009) tarafından geliştirilen Ergen Öznel İyi Oluş Ölçeği kullanılmıştır. Veriler analiz edilirken, betimsel istatistiklerden, ilişkisiz örneklemler için t-Testinden ve tek yönlü varyans analizinden (ANOVA) yararlanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında katılımcıların öznel iyi oluş puanlarının travmayı inkâr etme durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Ayrıca çalışmada katılımcıların çocukluk çağı travmaları ile öznel iyi oluşları arasında orta düzeyde negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Katılımcıların öznel iyi oluşlarının cinsiyete ve sosyo-ekonomik duruma göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular ilgili alan yazın ışığında tartışılarak öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Travma, çocukluk çağı travması, öznel iyi oluş, ergenlik dönemi.

Abstract:

Adolescence period, which is very critical in life stages, is one of the processes in which individuals experience intense change. The physiological development experienced in this period is accompanied by psychological changes. The reflection of the psychological traumas experienced by individuals in childhood can also show itself in adolescence and affect their well-being. The main purpose of this study is to examine the relationship between childhood traumas and subjective well-being of individuals in adolescence. In

Atf:

Karal, E. (2023). Ergenlik dönemindeki bireylerin çocukluk çağı travmaları ile öznel iyi oluşları arasındaki ilişki. *International Journal of New Approaches in Social Studies*, 7(1), 48-63. <https://doi.org/110.38015/sbyy.1287792>

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye. Orcid ID: 0000-0002-8532-106X

*Corresponding Author: karaleser@hotmail.com

addition, it was examined whether subjective well-being differed according to the denial of trauma and demographic characteristics of the participants. Relational screening model was used in this study in which the study group was determined by convenient sampling method. Relational screening model was used in this study, in which the study group was determined by appropriate sampling method. The sample of the study consists of 649 adolescent volunteers who continue their high school education in the 2021-2022 academic year. Personal Information Form, Childhood Trauma Scale and Adolescent Subjective Well-Being Scale were used as data collection tools in the study. While analyzing the data, descriptive statistics, t-Test for unrelated samples and one-way analysis of variance (ANOVA) were used. When the results of the research are examined, it is seen that the subjective well-being scores of the participants differ significantly according to their denial of trauma. In addition, a moderate negative significant relationship was found between the childhood traumas and subjective well-being of the participants in the study. It was concluded that the subjective well-being of the participants did not differ significantly according to gender and socio-economic status. The findings obtained in the research were discussed in the light of the relevant literature and suggestions were presented.

Keywords: Trauma, childhood trauma, subjective well-being, adolescence.

GİRİŞ

İnsanlar, yaşam boyu değişim ve gelişim içerisindedir. Yaşanılan bu değişim ve gelişimin en yoğun olduğu dönemlerden biri de ergenlik dönemidir (Atak, 2010). Bu dönemde insanlar biyolojik, psikolojik ve sosyal alanlarda köklü değişimler yaşayabilmektedir. Ergenlik dönemi, bireyin yetişkin olma yolundaki adımlarının belirleyicisi sayılabildiği için insan gelişiminde oldukça önemli bir dönemdir (Steinberg, 2002). Ergenlik, biyolojik ve duygusal süreçlerdeki değişikliklerle başlayan, fiziksel ve psikolojik olgunlaşmayla devam eden bir gelişim sürecidir (Özbay & Öztürk, 1992). Ergenlik dönemi, kimi araştırmacılar tarafından gençlik dönemi olarak açıklansa da çocukluktan sonraki yaşamın ikinci dönemi olarak tanımlanmaktadır (Koç, 2004). Ergenliğin kuramcılar tarafından farklı şekillerde tanımlandığı görülmektedir. Ergenliği “fırtına ve stres” dönemi olarak açıklayan J. Stanley Hall (1904), bu dönemi ilk tanımlayan kuramcıdır (Arnett, 2011). Klasik Psikoanalitik Kuram ise; ergenlik sırasında kişilikte çok az değişiklik yaşandığı için çocukluk döneminin, kişiliğin oluşumunda oynadığı rolü vurgulamaktadır (Adams, 2000). Yeni Freudcu ego psikolojisinin temsilcilerinden Anna Freud ise; erken çocukluk döneminde yaşanılanların, yetişkinlik üzerinde etkili olduğuna inanmış ve bu dönemin uyum çabalarıyla geçirildiğini belirtmektedir (Kulaksızoğlu, 1998). Bireylerin çocukluk dönemindeki olumsuz yaşam deneyimleri, travmaları ergenlik döneminde de etkisini gösterebilmektedir.

Çok eski bir tarihe sahip olan travmalar, çocukluk döneminde ortaya çıkıp ergenlik döneminde örseleyici etkileri görülen yaşantılar arasında gösterilebilir (Karal & Atak, 2022a). Kişinin bedeni ve çevresi üzerindeki hâkimiyeti kaybetmesi, yaşamını tehdit eden bir durumun ortaya çıkması ve tehdidin doğru bir şekilde savurulamaması, ruhsal travmaya yol açmaktadır (Şar, Mutluer, Necef & Fatih, 2018). Yaralanma anlamına gelen travma sözcüğü, kişinin ruh ve beden bütünlüğünü olumsuz etkileyen olaylar için kullanılabilir (Karal & Atak, 2022b). Kişinin düşünme, algılama, hayal kurma ve hissetme süreçlerinin belli aralıklarla ve ya uzun bir süre boyunca kısıtlanması ve işlevlerini kaybetmesi durumunda psikolojik travmadan bahsedilebilir (Ruppert, 2014). Herhangi bir olayın travma olarak nitelendirilebilmesi için ani bir şekilde gerçekleşmesi, kontrol edilemez olması ve olayın olumsuz etkilerinin olması gerekmektedir (Hapke vd., 2006). Travmalar, normal hayat akışında ve kasıt olmaksızın meydana gelen sel, deprem, tsunami ve yangın gibi doğal olaylar olabileceği gibi taciz, tecavüz, işkence, savaş ve terör gibi insan eliyle gerçekleşen olaylar şeklinde de meydana gelebilmektedir. Kişinin 18 yaşından önce yaşadığı fiziksel, duygusal ve cinsel istismar ile fiziksel ve duygusal ihmal çocukluk çağı ruhsal travmaları kapsamında ele alınmaktadır (Şar,

1997). Çocukluk çağı ruhsal travmaları ise; çocukluk döneminde yaşanan, kişiye acı veren kötü deneyimlerden oluşmaktadır. Bu deneyimler; kötü muamele, şiddet, istismar, travma gibi farklı isimlerle anılsa da çocukluk çağı travmaları, çocuk ihmal ve istismarı kapsamında ele alınmaktadır (Öztürk, 2011). Yaşanılan ihmal ve istismarın, kişinin ailesinden ya da bakımından sorumlu kişiler tarafından yapılmış olması, yinelenebilir ve devamlı olması nedeniyle çocuğun ağır ruhsal travma yaşamasına neden olmaktadır (Johnson, 2000). Çocukluk döneminde yaşanan travma, olumsuz etkilerini ergenlik ve yetişkinlik döneminde de sürdürmekte, kişinin duygusal gelişimini ve kişilerarası olumlu ilişkiler kurmasını etkileyebilmektedir (Tüzün & Sayar 2006). Çocukluk çağı ruhsal travmaları bireylerin umut duygusuna, kişinin kendine olan güvenine ve özsaygısına zarar vermektedir (Güneri Yöyen, 2017).

Öznel iyi oluş; kişinin anlık yaşadığı duygulardan ziyade uzun bir süre yaşadığı iyi olma haline dayanır (Diener, Suh & Oishi 1997). Hybron (2000) öznel iyi oluşu, kişinin yaşamı hakkında bir değerlendirmede bulunması ve bir yargı bildirmesi olarak tanımlamıştır. Benzer şekilde Tuzgöl Dost (2005) öznel iyi oluşu, bireyin yaşamına yönelik öz değerlendirmesi olarak açıklamıştır. Öznel iyi oluş, kişinin başkaları tarafından belli kriterlere göre değerlendirilmesinden çok kişinin kendi kendisini farklı yönlerden değerlendirilmesidir (Demir Çelebi & Sezgin, 2015). İyi olma düşüncesinin tarihçesine bakıldığında yeni popüler olmasının yanında daha uzun bir geçmişe sahiptir (Diener, 2009). İyi oluş kavramı 20. Yüzyılın başlarında şekillenmeye başlamakla birlikte alan yazında en geçerli tanımı yapan Diener (1984), öznel iyi oluşu “Bireyin olumlu ve olumsuz duygularına, yaşam doyumuna yaptığı öznel değerlendirme” olarak açıklamıştır. Bilişsel ve duyuşsal olmak üzere iki farklı boyuttan oluşan öznel iyi oluşun yaşam doyumunu kavramı, bilişsel boyutu; pozitif ve negatif duygu kavramları ise duyuşsal boyutu oluşturmaktadır. Özetle olumlu duygu, olumsuz duygu ve yaşam doyumunu öznel iyi oluşun üç boyutunu oluşturmaktadır (Andrews & Whitney, 1976; Akt. Sezer Abacı, 2019). Kişinin olumlu duyguları daha fazla olup iyi bir yaşam doyumuna sahip olması, öznel iyi oluş seviyesinin yüksek olduğunu gösterir (Eryılmaz & Atak, 2011; Şirin & Ulaş, 2015). Cihangir Çetinkaya (2009) da pozitif duygu ve düşüncelere sahip bireylerin öznel iyi oluş düzeyinin yüksek olduğunu belirtmektedir. Yüksek öznel iyi oluş düzeyine sahip bireylerin, yaşam doyumlarının daha fazla olması; üzüntü, keder ve öfke duygularının daha az yaşanması beklenmektedir (Yetim, 2001). Öznel iyi oluş düzeyinin yüksek olması, kişinin kendini daha iyi hissetmesini, yaşam enerjisinin ve iş hayatlarındaki verimin artmasını, güçlü bir bağışıklık sistemi ile yaşam süreleri uzayabilmesini sağlamaktadır (Lyubomirsky, King & Diener, 2005). Öznel iyi oluşun yüksek düzeyde olması, başarılı kişilerarası ilişkilerin oluşmasını da sağlamaktadır (Diener & Seligman, 2002).

Kişinin çocukluk çağında yaşamış olduğu travmalar, öznel iyi oluşu etkilenmekte ve travma öyküsü olanların, düşük yaşam doyumuna sahip olduğu sonucuna ulaşılmaktadır (Ho vd., 2008). Kunz vd.’nin (2017) yaptığı çalışma sonucunda, travmatik yaşantılara sahip olan bireylerin daha fazla negatif duygulara sahip olduğunu sonucuna ulaşılmıştır. Shmotkin (2005), kişinin öznel iyi oluş düzeyinin geçmişte yaşamış olduğu olaylarla şekillendiğini açıklamıştır. Corcoran & McNulty (2018) tarafından yapılan çalışmada, çocukluk çağında istismar (fiziksel, duygusal, cinsel) ve ihmal (fiziksel ve duygusal) deneyimi olan bireylerin öznel iyi oluş düzeylerinin düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Özetle, bireyin öznel iyi oluş düzeyinin, çocukluk çağında yaşanan travmalardan etkilendiği, çocukların gelişim dönemlerinde yaşamış oldukları travmaların çocukluk döneminde ve sonraki gelişim dönemlerinde hem kısa hem de uzun vadede bireyin ruh sağlığı üzerinde etkili olduğu ve bazı problemlere neden olduğu söylenebilir. Bu bilgiler ışığında bu çalışmanın amacı, ergenlik dönemindeki bireylerin

çocukluk çağı travmaları ile öznel iyi oluşları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın amacı doğrultusunda şu sorulara cevap aranacaktır:

- Katılımcıların çocukluk çağı travmaları ile öznel iyi oluşları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Katılımcıların öznel iyi oluşları ile travmayı inkâr etme durumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Katılımcıların öznel iyi oluşları, cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
- Katılımcıların öznel iyi oluşları, sosyoekonomik duruma göre farklılaşmakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Ergenlik dönemindeki bireylerin çocukluk çağı travmaları ile öznel iyi oluşları arasındaki ilişkinin incelendiği bu araştırma, nicel araştırmalardan betimsel tarama modeli ile yürütülmüştür. Ergenlik dönemindeki bireylerin çocukluk çağı travmaları ile öznel iyi oluşları arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Yapılan araştırmanın bağımlı değişkeni öznel iyi oluş iken bağımsız değişkeni ise; çocukluk çağı travmalarıdır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu, 2021-2022 eğitim öğretim yılında Şırnak ilinin Silopi ilçesinde eğitimlerine devam eden farklı kademelerdeki lise öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmada ölçme araçlarının uygulanacağı kişiler, “ergenlik döneminde olmak” durumu dikkate alınmak üzere uygun örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Bu örnekleme yöntemiyle işgücü, para ve zamandan tasarruf yapılmak amaçlanmaktadır (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2016). Araştırmada kullanılan veri toplama araçları toplamda 649 ergenlik dönemindeki bireye uygulanmıştır.

Tablo 1. Katılımcılara ait demografik bilgiler

Demografik Bilgiler	F	%	
Cinsiyet	Kız	326	50,2
	Erkek	323	49,8
Sosyoekonomik Durum	Düşük	135	20,8
	Orta	344	53,0
	İyi	170	26,2

Yapılan araştırmada 649 katılımcıya ulaşılmıştır. Katılımcıların 326’sı (%50,2) kız, 323’ü (%49,8) ise; erkektir. Katılımcıların sosyoekonomik düzeyleri incelendiğinde 135’ inin (%20,8) “Düşük”, 344’ ünün (%53,0) “Orta” ve 170’ inin (%26,2) “İyi” olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Katılımcıların, cinsiyet ve sosyoekonomik durumunu belirlemek için “Kişisel Bilgi Formu (KBF)”, çocukluk çağı ruhsal travmaları için “Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (ÇÇTÖ; Childhood Trauma Questionnaire CTQ-28) ve öznel iyi oluş düzeylerini belirlemek için “Ergen Öznel İyi Oluş Ölçeği (Adolescent Subjective Well Being Scale)” kullanılmıştır.

Ölçeklerin araştırmada kullanılması ve uygulanması için gerekli yasal izinler alınmıştır. Ayrıca ölçeklerin psikometrik özellikleri açıklanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırma grubundaki bireyleri tanımlamak için cinsiyet ve sosyoekonomik düzeylerinin belirlenmesi amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmış formdur.

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği: Araştırmaya katılan bireylerin çocukluk çağında yaşamış oldukları travmalarıyla ilgili verilerin toplanması amacıyla Bernstein vd. (1994) tarafından geliştirilen ve Şar (1996) tarafından Türkçeye uyarlanan ve Şar, Öztürk & İkikardeş (2012) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan Çocukluk Çağı Travma Ölçeği-Childhood Trauma Questionnaire (CTQ-28) kullanılmıştır. Şar vd. (2012) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılarak ölçeğin son hali toplam 28 madde olarak güncellenmiştir. Çocukluk Çağı Travma Ölçeği Likert tipi bir ölçek olup 1-5 arasında derecelendirilmiştir. Ölçek; (1) Hiçbir Zaman ve (5) Çok Sık şeklinde düzenlenmiş ve puanlanmıştır. Çocukluk Çağı Travma Ölçeğinin toplam 5 alt boyutu vardır. Ölçeğin alt boyutlarını fiziksel istismar, duygusal istismar, cinsel istismar, duygusal ihmal ve fiziksel ihmal oluşturmaktadır. Çocukluk çağı travmaları fiziksel, duygusal ve cinsel istismar ile fiziksel ve duygusal ihmali içeren 5 alt puan ve bunların toplamından oluşan toplam puan elde edilmektedir (Bernstein vd., 1994). Çocukluk Çağı Travma alt ölçek puanları 5-25, toplam puan ise 25-125 arasındadır. Ayrıca ölçekte travma inkarını ölçen minimizasyon maddeleri (madde 10, 16 ve 22) mevcuttur. Minimizasyon puanı bu üç maddeye verilen 5 puanların (en yüksek) hesaplamasıyla oluşmaktadır ve 0-3 aralığında değer almaktadır (Şar, Öztürk & İkikardeş, 2012). Yükselen puanlar çocukluk çağı ruhsal travma düzeyinin arttığı şeklinde yorumlanmaktadır. Güvenirlik çalışması sonucunda iç tutarlılık için hesaplanan Cronbach alfa katsayısı .93 olarak tespit edilmiştir. Test-tekrar-test güvenilirliği çalışmaları için ölçek katılımcılara 2 hafta arayla yeniden uygulanmış ve ÇÇTÖ'nin yüksek düzeyde test-tekrar-test güvenilirliği gösterdiği ($r = .90$) tespit edilmiştir (Şar vd., 2012).

Ergen Öznel İyi Oluş Ölçeği: Çalışmada katılımcıların öznel iyi oluş düzeylerini belirlemek amacıyla Eryılmaz (2009) tarafından geliştirilen Ergen Öznel İyi Oluş Ölçeği kullanılmıştır. Ergenlerin öznel iyi oluş düzeylerini belirlemek amacıyla kullanılan ölçeğin 15 maddesi ve 4 alt boyutu mevcuttur. Ölçek alt boyutlarının yanında toplam puanı da vermektedir. Ölçek, 4'lü Likert tipinde olup 1-4 arası derecelendirme ile (1) Kesinlikle katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Katılıyorum, (4) Tamamen katılıyorum şeklinde düzenlenmiş ve puanlanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarını aile ilişkilerinde doyum, yaşam doyum, olumlu duygular ve önemli kişilerle ilişkilerde doyum oluşturmaktadır. Ölçek alt boyutlarından alınan yüksek puanlar yüksek düzeyde ergen öznel iyi oluşu göstermektedir. Ayrıca ölçekten alınabilecek en düşük puan 15 iken en yüksek 60 puandır. Ölçeğin güvenilirliği iç tutarlılık ve madde toplam korelasyon yöntemi ile belirlenmiştir. Dört alt boyutun açıklanan varyansı 61.64'tür. Ölçeğin Sperman-Brown değeri .83; iç tutarlılık katsayısı .86 ve test tekrar test yöntemine dayalı güvenilirlik değeri ise .83'tür. Ölçeğin tümü ve alt boyutları için hesaplanan Cronbach Alfa değerleri ölçeğin bütünü için .86, aile ile ilişkilerde doyum alt ölçeği için .81, önemli diğerleri ile ilişkilerde doyum .73, yaşam doyum .81 olumlu duygular alt ölçeği için .66'dır (Eryılmaz, 2009).

Verilerin Analizi

Araştırmaya başlamadan önce ölçeği geliştiren araştırmacılardan ve Kırıkkale Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma Etik Kurulu'ndan izin alınmıştır. Ölçekler, Kasım 2021-Şubat 2022 tarihleri arasında Şırnak ili ve ilçelerinde ergenlik dönemindeki 326'sı kız ve 323'ü erkek olmak üzere toplam 649 bireye yüz yüze olarak uygulanmıştır. Araştırmanın amacı,

ölçeğe kişisel bilgilerin yer verilmemesi ve ölçeğe verilen cevapların gizli tutulacağı bilgisi verilmiştir. Katılımcıların ölçekleri doldurması bütün soruları cevaplamaları ortalama 10 dakika sürmüştür. Verilerin toplanması aşamasında katılımcılarda, gönüllülük ilkesi esas alınarak, veri toplama işlemi gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılan verilerin analizlerinde SPSS 23.0 programı kullanılmıştır. Katılımcıların cinsiyet ve sosyoekonomik düzey gibi özellikleri analiz edilirken frekans-yüzde dağılımı incelenmiştir. Çocukluk çağı travmaları ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkiyi tespit etmek için amaçlı korelasyon ve basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Verilerdeki farklılaşmanın tespitinde ilişkisiz örneklem için t-Testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmış olup Scheffe Testi yapılarak farkların kaynağı incelenmiştir. Veriler analiz edilirken, güven aralığı %95 olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde öncelikle katılımcıların travmayı inkâr etme durumuna, katılımcıların demografik özelliklerine (cinsiyet, sosyoekonomik düzey) göre öznel iyi oluş düzeylerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Sonrasında çocukluk çağı ruhsal travmaları ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkiyi tespit etmek için korelasyon ve basit doğrusal regresyon analizine dair bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcıların öznel iyi oluş ve alt boyutları puanlarının cinsiyete göre ilişkisiz örneklem için t-Testi sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Öznel iyi oluş ve alt boyutlarının cinsiyete göre oluşturulan gruplar açısından t-testi sonuçları

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	t	P
Öznel İyi Oluş	Erkek	323	46,81	11,64	,721	,471
	Kadın	326	46,19	10,27		
Aile İlişkilerden Doyum	Erkek	323	12,91	3,62	-,750	,453
	Kadın	326	13,11	3,05		
Önemli Diğeri İle İlişkilerden Doyum	Erkek	323	12,73	3,50	,071	,944
	Kadın	326	12,71	3,34		
Yaşam Doyumu	Erkek	323	8,62	2,79	3,383	,001
	Kadın	326	7,85	2,99		
Olumlu Duygular	Erkek	323	12,54	3,41	,117	,907
	Kadın	326	12,51	3,00		

Tablo 2’de bakıldığında erkek ve kadın katılımcıların öznel iyi oluş açısından karşılaştırılması için yapılan t-Testi sonucunda öznel iyi oluşun cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur ($t = ,721$; $p > .05$). Bu bağlamda öznel iyi oluşun erkek ve kadın olma durumuna göre değişiklik göstermediği söylenebilmektedir. Öznel iyi oluşun alt boyutlarının cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığına bakıldığında ise; öznel iyi oluşun yaşam doyumunun erkeklerin lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir.

Katılımcıların öznel iyi oluş puanlarının sosyoekonomik durumlarına göre ANOVA sonuçları Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Öznel iyi oluş puanlarının sosyoekonomik durumuna göre ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sf	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	303,722	2	151,861	1,262	,284
Gruplar İçi	77732,509	646	120,329		
Toplam	78036,231	648			

Tablo 3 incelendiğinde; katılımcıların öznel iyi oluşlarının sosyoekonomik durumlarına göre anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı görülmektedir. ($F= 1,262, p>.05$). Başka bir ifade ile katılımcıların sosyoekonomik düzeyi öznel iyi oluş puanlarını farklılaştırmamaktadır.

Tablo 4’ te katılımcıların travmayı inkar etme durumuna ait bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların çocukluk çağı travmaları ölçeğinden aldıkları minimizasyon puanlarına göre dağılımları

Minimizasyon Puanı	N	%
0-İnkâr yok	290	44,7
1-Düşük inkar	204	31,4
2-Orta inkar	137	21,1
3-Yüksek inkar	18	2,8
Toplam	649	100

Araştırmaya katılan katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeğine vermiş oldukları cevaplara göre, 290 katılımcının (%44,7) minimizasyon puanı 0 olarak hesaplanmıştır. Bu grup var olan çocukluk çağı travmalarını inkâr etmeyip kabul eden grup olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda araştırma grubunun çoğunluğunun (%44,7) var olan çocukluk çağı travmalarını inkâr etmeyip kabul eden kişilerden oluştuğu söylenebilmektedir. Diğer katılımcıların puanlarına bakıldığında ise, 204 katılımcının (%31,4) minimizasyon puanının 1 olduğu yani çocukluk çağı travmalarını düşük düzeyde inkâr ettikleri; 137 katılımcının (%21,1) minimizasyon puanının ise 2 olduğu yani çocukluk çağı travmalarını orta düzeyde inkâr ettikleri görülmektedir. Son olarak katılımcıların 18’inin (%2,8) minimizasyon puanı 3 olup çocukluk çağı travmalarını yüksek düzeyde inkâr ettikleri görülmektedir (Bkz. Tablo 2).

Katılımcıların öznel iyi oluş puanlarının travmayı inkar etme durumuna göre ANOVA sonuçları Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Öznel iyi oluş puanlarının travmayı inkâr etmeye göre ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	8239,922	3	2746,641	25,38	,000
Gruplar İçi	69796,309	645	108,211		
Toplam	78036,231	648			

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların öznel iyi oluş puanlarının travmayı inkâr etme durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir ($F=25,38; p<.05$). Travma minimizasyon durumuna ait gruplar arası farkın hangi gruplar arasında anlamlı olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre “inkâr yok” ($X =43,20; SS=9,99$) ile “düşük inkâr” ($X =47,03; SS=11,08$), “inkâr yok” ($X =43,20; SS=9,99$) ile “orta inkâr” ($X =51,43; SS=10,69$) ve “inkâr yok” ($X =43,20; SS=9,99$) ile “yüksek inkâr” ($X =56,16; SS=4,91$) grupları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Yüksek inkâr minimize puanlara sahip olan katılımcılar; inkâr yok, düşük inkâr ve orta inkâr puanına sahip olanlara göre; öznel iyi oluş ölçeğinden anlamlı bir biçimde daha yüksek puan almıştır.

Tablo 6. Değişkenler ve alt boyutları arasındaki korelasyon değerleri

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1-Çocukluk Çağı Ruhsal Travması	1	.66**	.67**	.61**	.73**	.81**	-.39**	-.38**	-.35**	-.28**	-.30**
2-Fiziksel İstismar		1	.47**	.32**	.35**	.37**	-.18**	-.21**	-.19**	-.07	-.11**
3-Duygusal İstismar			1	.24**	.31**	.39**	-.37**	-.36**	-.32**	-.33**	-.23**
4-Cinsel İstismar				1	.31**	.29**	-.10**	-.09*	-.11**	-.05	-.10**
5-Fiziksel İhmal					1	.60**	-.27**	-.27**	-.23**	-.17**	-.23**
6-Duygusal İhmal						1	-.39**	-.37**	-.35**	-.29**	-.31**
7-Öznel İyi Oluş							1	.87**	.89**	.79**	.83**
8-Aile İlişkilerinden Doyum								1	.76**	.54**	.62**
9-Önemli Diğerleri İle Doyum									1	.61**	.64**
10-Yaşam Doyumunu										1	.57**
11-Olumlu Duygular											1

**p<.01, *p<.05

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların çocukluk çağı ruhsal travmaları ile öznel iyi oluşları arasında ($r = -.39$; $p < .01$) orta düzeyde negatif yönlü anlamlı bir ilişki vardır. Çocukluk çağı ruhsal travmaları ile öznel iyi oluşun alt boyutu aile ilişkilerinden doyum arasında ($r = -.38$; $p < .01$) orta düzeyde negatif bir ilişki, önemli diğerleriyle doyum arasında ($r = -.35$; $p < .01$) orta düzeyde negatif bir ilişki, yaşam doyumunu arasında ($r = -.28$; $p < .01$) düşük düzeyde negatif bir ilişki ve son olarak olumlu duygular arasında ($r = -.30$; $p < .01$) düşük düzeyde negatif bir ilişki vardır.

Yapılan regresyon analizine göre; bağımsız değişkenin bağımlı değişkeni yordama durumuna dair sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 7. Çocukluk çağı ruhsal travmaları ile öznel iyi oluş arasındaki ilişki

Değişken	B	Std. Hata	β	t	P
(Sabit)	60,596	1,353	-	44,776	,000
Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları	-,321	,029	-,394	-10,889	,000

(R: 0.394, R²: 0.155, F: 118.572, p: 0.000)

Tablo 7 incelendiğinde; çocukluk çağı ruhsal travmaları ile öznel iyi oluş arasında negatif yönde anlamlı ve orta düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir ($\beta = -.39$, $p < .001$). Yapılan regresyon analizi sonucunda, $R = 0.39$ ve $R^2 = 0.15$ olarak bulunmuştur. Bu sonuca bakılarak, çocukluk çağı ruhsal travmalarının öznel iyi oluşa anlamlı düzeyde yordadığını yani çocukluk çağı ruhsal travmalarının öznel iyi oluşu %15 oranında açıklayabildiğini; standardize edilmiş regresyon

katsayılarına (β) göre ise; çocukluk çağı ruhsal travmaları düzeyindeki bir birimlik artışın öznel iyi oluş düzeyi üzerinde %39,4'lük bir artışa neden olduğu söylenebilir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, ergenlik dönemindeki bireylerin çocukluk çağı ruhsal travmaları ile öznel iyi oluşları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya katılan bireylerin çoğunluğu (290 kişi), var olan çocukluk çağı travmalarını inkâr etmeyip kabul eden bireylerden oluşmaktadır. Yapılan analiz sonuçlarına bakıldığında, yaşadıkları travmaları yüksek düzeyde inkar edenlerin, travmayı inkar etmeyenlere göre öznel iyi oluş düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Elde edilen bulguya göre bireylerin travmayı inkâr düzeyleri arttıkça öznel iyi oluşlarının da arttığını göstermektedir. Arık Binbay (2009), toplumda fiziksel ihmal ve istismarın, çocuğu disipline etmede bir araç olarak kullanıldığını bu yüzden normalleştirildiğini ifade etmiştir. Katılımcıların çocukluk çağı boyunca birçok travmaya maruz kalması kişinin problemlerle baş etme becerisi kazanmasını sağladığı düşünülmektedir. Ayrıca sürekli yaşanan travmatik olayların bu bireyler için hayatın bir parçası olarak algılandığı, bu olumsuz yaşam olaylarını normalleştirdikleri ve travmayı yüksek düzeyde yok saydıkları düşünülmektedir.

Araştırmada cinsiyet değişkenine göre oluşturulan grupların öznel iyi oluş ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması sonucunda öznel iyi oluşun cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Cinsiyetin, öznel iyi oluşun alt boyutları olan aile ile ilişkilerden doyum, önemli diğeri ile ilişkilerden doyum ve olumlu duygular alt boyutlarında da anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Öznel iyi oluşun yaşam doyumu alt boyutu ise; cinsiyete göre erkeklerin lehine anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmuştur. Diener (1984) tarafından yapılan öznel iyi oluş araştırmasında, cinsiyet ile iyi oluş arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Eroğlu Küçükbaşlan (2017) ile Eryılmaz & Aypay (2011) tarafından ergenlerle yapılan çalışmalarda da cinsiyet ile öznel iyi oluş arasında anlamlı bir farklılık saptanamamıştır. Alan yazında çalışma bulgularını destekler nitelikte başka araştırmalar da bulunmaktadır (Çelik, 2008; Eken, 2010; Güney, 2017; Kartal, 2013; Özen, 2005; Satan, 2014; Toprak, 2014; Uçan, 2013). Çalışma bulgularından farklı olarak öznel iyi oluşun cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı araştırmalar da bulunmaktadır (Eryılmaz & Atak, 2011; Eryılmaz & Ercan, 2011; Saföz Güven, 2008). Tümkaya (2011), üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşlarını incelemiş ve erkeklerin kızlardan yüksek öznel iyi oluş puanına sahip olduğunu açıklamıştır. Deswal & Sanhi (2015) araştırmalarında kız öğrencilerin öznel iyi oluşlarının erkeklerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Öznel iyi oluşun cinsiyete göre karşılaştırıldığı başka bir araştırmada ise; kız ve erkeklerin öznel iyi oluş puanları eşit düzeyde bulunmuştur (Myers & Diener, 1995). Araştırma bulgularına bakıldığında araştırmanın yapıldığı örneklem grubunun yakın bir kültürde yetişmiş olması, her iki cinsiyetin eşit fırsatlardan yararlanıyor olması, öznel iyi oluşun cinsiyet üzerinde anlamlı bir farklılık çıkmamasında etkili olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında araştırma grubunun aynı gelişim döneminde benzer özellikler sergilemesi de öznel iyi oluşun cinsiyete göre farklılaşmamasında etkili olabilmektedir.

Araştırmada sosyoekonomik düzey değişkenine göre oluşturulan grupların öznel iyi oluş ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması sonucunda sosyoekonomik düzeyin öznel iyi oluşun sosyoekonomik düzeye göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma bulgularını destekler nitelikte çalışmalar mevcuttur (Çakır, 2015; Demir Çelebi & Sezgin, 2015; Reisoğlu, 2014). Sayın (2020) tarafından ergenlerin öznel iyi oluş düzeylerinin algılanan ebeveyn çatışması ve öz-yeterlilik inançlarıyla ilişkisinin incelendiği araştırmada öznel iyi oluşun sosyoekonomik düzeye göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna

ulaşmıştır. Topuz'un (2013), üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada da paralel sonuçlar elde edilmiştir. Araştırma bulgularından farklı olarak öznel iyi oluşun, sosyoekonomik duruma göre anlamlı düzeyde farklılaştığı araştırmalar da mevcuttur (Bulut, 2007; Canbay, 2010; Dost, 2004; Kermen, 2013; Tuzgöl Dost, 2004; Wilson, 1967). Yüksek sosyoekonomik düzeyin beraberinde yüksek yaşam standartlarını getirdiği bunun da öznel iyi oluşa pozitif etki ettiği düşünülmektedir. Ayrıca öznel iyi oluşun sosyoekonomik duruma göre anlamlı düzeyde farklılaştığı ve sosyoekonomik düzeye göre farklılaşmadığı çalışmaların olması, sosyoekonomik durumun öznel iyi oluş üzerinde çok güçlü etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın diğer bir sonucuna bakıldığında ergenlik dönemindeki bireylerin çocukluk çağı ruhsal travmaları ile öznel iyi oluşları arasında orta düzeyde, negatif bir ilişki vardır. Elde edilen sonuç, ergenlik dönemindeki bireylerin çocukluk çağı ruhsal travmalarının bireylerin öznel iyi oluş düzeylerini olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir. Bu sonuca göre; bireylerin çocukluk çağında yaşamış olduğu ruhsal travmalar arttıkça öznel iyi oluş düzeyinin azalacağı ve çocukluk çağında ruhsal travma deneyimi olmayan bireylerin, ruhsal travma yaşantısı olan bireylere oranla daha yüksek düzeyde öznel iyi oluşa sahip oldukları söylenebilir. Ayrıca ergenlik dönemindeki bireylerin çocukluk çağı ruhsal travmaları ile öznel iyi oluşun alt boyutları olan aile ilişkilerinden doyum ve önemli diğerleriyle doyum ile orta düzeyde negatif bir ilişki, yaşam doyumunu ve olumlu duygular ile negatif yönlü düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Literatür incelendiğinde çocukluk çağı travmalarının sadece yaşanan zaman diliminde kalmadığı, ileriki yaşam dönemlerinde de etkisini gösterdiği görülmektedir. Collishaw vd.'nin (2007) yaptıkları çalışmada çocukluk çağında yaşanan fiziksel ve ya cinsel istismar öyküsü bildirenlerin iyi oluşlarının ve dayanıklılıklarının diğerlerine göre daha düşük olduğu ve olumsuz olaylar karşısında başa çıkma stratejilerinin daha zayıf olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yiğit (2013), çocukluk çağında yaşanan travmanın bireyde olumsuz şemaların oluşmasına ve ileriki yaşam dönemlerinde farklı sorunların oluşmasına neden olabileceğini açıklamıştır. Çocukluk çağı travmaları, bireyin mutluluğuna, kendine olan güvenine ve öz saygısına zarar vermektedir (Güneri-Yöyen, 2016). Çocukluk çağı ruhsal travmalarının, bireyin öznel iyi oluşuna olumlu katkı sağlayacak birçok faktörü olumsuz etkilediği söylenebilmektedir. Çocukluk çağı ruhsal travmalarının patoloji ile ilişkili olduğu çalışmalar da mevcuttur. Alanyazında çocukluk döneminde ve yetişkinlikte travma deneyimine sahip olan bireylerin hem depresyon hem de anksiyetinin ortaya çıkmasında ve ilerlemesinde yaşanan travmanın etkili olduğu saptanmıştır (Kendler, Thornton & Gardner, 2000; Middeldorp, Cath, Van Dyck & Boomsma, 2005).

Özetle alan yazın incelendiğinde çocukluk çağı travmaları ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkinin incelendiği çok az çalışmaya rastlanılmıştır. Araştırma bulgularını destekler nitelikte çalışmalar olmakla birlikte, farklılaşan çalışmalar da görülmektedir. Bu bağlamda araştırma bulgularından hareketle, yaşamın önemli bir evresi olan ergenlik dönemindeki bireylerin yaşamış oldukları çocukluk çağı travmalarının öznel iyi oluş düzeyleri üzerinde önemli bir etkisinin olduğu düşünülmektedir. Ergenlik dönemindeki bireylerin çocukluk çağı travmaları ile öznel iyi oluşları arasındaki ilişkinin incelendiği bu araştırmanın çalışma grubunu, ergenlik dönemindeki bireyler oluşturmaktadır. Çocukluk çağı yaşantıları kritik bir öneme sahip olup bu dönemde meydana gelen olumsuz yaşantılara, daha erken müdahale etmek ve önleyici çalışmalar yapmak için araştırmanın daha küçük yaş gruplarıyla yapılması ve boylamsal bir araştırma deseninin kullanılması önerilmektedir. Çocukluk çağında meydana gelen travmalar, yaşamın en fırtınalı geçen ergenlik döneminde etkilerini daha belirgin bir şekilde gösterebilmektedir. Özellikle ergenlik dönemindeki bireylere sağlanacak olan ruh sağlığı hizmetleri, bireyin öznel iyi oluşuna

da pozitif etki etmesi beklenmektedir. Bu noktada bu bireylere uzman ruh sağlığı çalışanları tarafından destek ve psikolojik yardım çalışmaları düzenlenebilir.

Etik Metin

Bu makalede, araştırma ve yayın etiği kuralları takip edilmektedir. Makale ile ilgili her türlü ihlalin sorumluluğu yazar/yazarlara aittir.

KAYNAKÇA

- Adams, G. (2000). *Adolescent development the essential readings*. Blackwell Publishers Ltd.
- Arık Binbay, D. (2009). *Bipolar I bozukluk hastalarında şiddetli çocukluk çağı travmasının hastalık özellikleri üzerine olan etkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış tıpta uzmanlık tezi]. Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye.
- Arnett, J. J. (2001). Conceptions of the transition to adulthood: Perspectives from adolescence through midlife. *Journal of Adult Development*, 8(2), 133-143. <https://doi.org/10.1023/A:1026450103225>
- Atak, H. (2010). *Yetişkinliğe geçişte kimlik biçimlenmesi ve eylemlilik: Bireyleşme sürecinde iki gelişimsel kaynak* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Bernstein, D., Fink, L., Handelsman, L., Foote, J., Lovejoy, B. A., Wenzel, K. & Ruggiero, J. (1994). Initial reliability and validity of a new retrospective measure of child abuse and neglect. *American Journal of Psychiatry*, 151(8), 1132-6. <https://doi.org/10.1176/ajp.151.8.1132>.
- Bulut, S. (2007). Çocuk cinsel istismarı hakkında bir derleme. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(28), 139-156. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tpdrd/issue/21448/229638>.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (10. Baskı). Pegem Akademi.
- Canbay, M. (2010). *Lise öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye.
- Cihangir Çankaya, Z. (2009). Özerklik desteği, temel psikolojik ihtiyaçların doyumu ve öznel iyi olma: Öz-belirleme kuramı. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(31), 23-31. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tpdrd/issue/21451/229648>.
- Collishaw, S., Pickles, A., Messer, J., Rutter, M., Shearer, C. & Maughan, B. (2007). Resilience to adult psychopathology following childhood maltreatment: evidence from a community sample. *Child Abuse Negl*, 31(3), 211-29. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2007.02.004>.
- Corcoran, M. & McNulty, M. (2018). Examining the role of attachment in the relationship between childhood adversity, psychological distress and subjective well-being. *Child Abuse & Neglect*, 76, 297-309. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2017.11.012>.
- Çakır, G. (2015). *Lise öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye.
- Çelik, Ş. (2008). *Lise öğrencilerinin öznel iyi oluşlarının duygusal zekâ açısından incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye.
- Demir Çelebi, Ç. & Sezgin, O. (2015). Lise öğrencilerinin öznel iyi oluşları ile ahlâkî olgunluk seviyeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 99-146. <https://doi.org/10.23863/kalem.2017.53>.
- Deswal, A. & Sanhi, M. (2015). General well-being in adolescents on the basis of gender and locale. *Scholarly Research Journal for Humanity Science and English Language*, 5(2), 2001-2013.
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95(3), 542-575. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.95.3.542>.
- Diener, E. (2009). Subjective well-being. In *The science of well-being* (pp. 11-58). Springer, Dordrecht.

- Diener, E. & Seligman, M. (2002). Very happy people. *American Psychological Society*, 13(1), 81-84. <https://doi.org/10.1111/1467-9280.0041>.
- Diener, E., Suh, E., & Oishi, S. (1997). Recent findings on subjective well-being. *Indian Journal of Clinical Psychology*, 24(1), 25-41. <https://psycnet.apa.org/record/1997-43193-002>.
- Dost, M. (2004). *Üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri*, [Yayınlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Eken, A. (2010). *Ergenlerin anne-babaya bağlanma biçimleri ile öznel iyi oluş durumlarının sosyal yetkinlik beklentileriyle ilişkileri*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon, Türkiye.
- Eroğlu Küçükaskan, B. (2017). *Ergenlerde kardeşe sahip olma durumunun saldırganlık ve öznel iyi oluşla ilişkisinin incelenmesi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Beykent Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Eryılmaz, A. (2009). Ergen öznel iyi oluş ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(4), 975-989. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tebd/issue/26109/275088>.
- Eryılmaz, A. & Aypay, A. (2011). Ergen öznel iyi oluşu ile kimlik statüsü ilişkisinin incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (16), 167-179. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/zgefd/issue/47949/606683>.
- Eryılmaz, A. & Atak, H. (2011). Ergen öznel iyi oluşun öz saygı ve iyimserlik eğilimi ile ilişkisinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(37), 170-181. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/6151/82621>.
- Güneri Yöyen, E. (2017). Childhood trauma and self-respect. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(1), 267-282. <https://doi.org/10.24289/ijsser.274033>.
- Güney, M. A. (2017). *Ergenlerde duygusal özerklik, sosyal destek ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya., Türkiye.
- Hapke, U., Schumann, A., Rumpf, H. J., John, U. & Meyer, C. (2006). Posttraumatic stress disorder. *European Archives of Psychiatry And Clinical Neuroscience*, 256(5), 299-306. <https://doi.org/10.1007/s00406006-0654-6>.
- Ho, S. M., Chu, K. W. & Yiu, J. (2008). The relationship between explanatory style and posttraumatic growth after bereavement in a non-clinical sample. *Death Studies*, 32(5), 461-478. <https://doi.org/10.1080/07481180801974760>.
- Hybron, D. M. (2000). Two philosophical problems in the study of happiness. *Journal of Happiness Studies*, 1, 207-225. <https://doi.org/10.1023/A:1010075527517>.
- Johnson, C. F. (2000). Abuse and Neglect of Children. In: Behrman, R. E., Kliegman, R. M. ve Arvin, A. M (Eds). *Nelson Textbook of Pediatrics* (16th ed., pp.110-114). WB Saunders.
- Karal, E. & Atak, H. (2022a). Çocukluk çağı ruhsal travmaları üzerine kavramsal bir çalışma. *Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 82-103. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maunef/issue/70625/1113006>.
- Karal, E. & Atak, H. (2022b). Tek eşli ve çok eşli ailelerde yaşayan ergenlerde öz-yeterlik, öznel iyi oluş ve çocukluk çağı ruhsal travmaları. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 8(63), 1763- 1776. <https://doi.org/10.29228/smryj.64607>.
- Kartal, M. A. (2013). *Ortaöğretim öğrencilerinin bazı değişkenlere göre öznel iyi oluş ve iletişim beceri düzeyleri*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun., Türkiye.
- Kendler, K. S., Thornton, L. M. & Gardner, C. O. (2000). Stressful life events and previous episodes in the etiology of major depression in women: an evaluation of the “kindling” hypothesis. *American Journal of Psychiatry*, 157(8), 1243-1251. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.157.8.1243>.
- Kermen, U. (2013). *Üniversite öğrencilerinin ihtiyaç doyumunu ve öznel iyi oluş düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye.

- Koç, M. (2004). Gelişim psikolojisi açısından ergenlik dönemi ve genel özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(17), 231-238. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/erusosbilder/issue/23750/253040>
- Kulaksızoğlu, A. (1998). *Ergenlik*. Büyük Fikir Kitapları Dizisi.
- Kunz, S., Joseph, S., Geyh, S. & Peter, C. (2017). Posttraumatic growth and adjustment to spinal cord injury: Moderated by posttraumatic depreciation? *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 9(4), 434. <https://doi.org/10.1037/tra0000164>.
- Lyubomirsky, S., King, L. & Diener, E. (2005). The benefits of frequent positive affect: Does happiness lead to success? *Psychological Bulletin*, 131, 803-855. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.131.6.803>.
- Middeldorp, C. M., Cath, D. C., Van Dyck, R. & Boomsma, D. I. (2005). The co-morbidity of anxiety and depression in the perspective of genetic 61 epidemiology. A review of twin and family studies. *Psychological Medicine*, 35(5), 611-624. <https://doi.org/10.1017/s003329170400412x>.
- Myers, D. G. & Diener, E. (1995). Who is happy? *Psychological Science*, 6(1), 10-19. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.1995.tb00298.x>.
- Özen, Y. (2018). Travma sonrası ortaya çıkan psikolojik bozukluklar üzerine bir değerlendirme. *The Journal of Social Science (TJSS)*, 2(4), 139-159. <https://doi.org/10.30520/tjsosci.451037>.
- Reisoğlu, S. (2014). *Üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşlarını yordamada beş faktör kişilik özellikleri, mizah tarzları ve duygusal zekânın rolü*, [Yayınlanmamış doktora tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon, Türkiye.
- Ruppert, F. (2014). *Travma, bağlanma ve aile konstelasyonları* (Çev: F. Zengin). Kaknüs Yayınları.
- Saföz-Güven, İ. G. (2008). *Fen ve genel lise öğrencilerinin cinsiyet ve sosyometrik statülerine göre öznel iyi oluş düzeyleri, genel sağlık örüntüleri ve psikolojik belirti türleri*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye.
- Satan, A. A. (2014). Dini inanç ve bilişsel esneklik düzeylerinin öznel iyi oluş düzeyine olan etkisi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(7), 56-74. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/egitimvetoplum/issue/5126/69815>.
- Sayın, Y. (2020). *Ergenlerin öznel iyi oluş düzeylerinin algılanan ebeveyn çatışması ve öz-yeterlilik inançlarıyla ilişkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Trabzon Üniversitesi, Trabzon, Türkiye.
- Sezer Abacı, İ. S. (2019). *Ergenlerin öznel iyi oluşlarının aile ve kardeş ilişkileri açısından incelenmesi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye.
- Shmotkin, D. (2005). Happiness in the face of adversity: Reformulating the dynamic and modular bases of subjective well-being. *Review of General Psychology*, 9(4), 291. <https://doi.org/10.1037/1089-2680.9.4.291>.
- Steinberg, L. (2002). Clinical adolescent psychology: What it is, and what it needs to be. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 70(1), 124-128. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.70.1.124>.
- Steinberg, L. & Silk, J. S. (2002). Ergenlerin ebeveynliği. In Bornstein, M.H. (Ed.), *Handbook of Parenting* (pp.103-133). Erlbaum.
- Şar, V. (1997). Kötüye kullanım ve ihmalle ilişkili sorunlar. In Güleç, C. Köroğlu, E. (Eds.), *Temel Psikiyatri* (pp. 823-834). Hekimler Yayın Birliği.
- Şar, V., Öztürk, E. & İkikardeş, E. (2012). Validity and reliability of the Turkish version of childhood trauma questionnaire. *Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi*, 32(4). <https://doi.org/10.5336/medsci.2011-26947>.
- Şar, V., Mutluer, T., Nefci, I. & Fatih, P. (2018): Trauma, creativity and trance: special ability in a case with dissociative identity disorder. *American Journal of Psychiatry*, 175(6), 506-507. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2018.17121347>.
- Şirin, A. & Ulaş, E. (2015). Ortaokul öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile karakter eğitimi uygulamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 13(30), 279-307. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ded/issue/29166/312336>.

- Topuz, C. (2013). *Üniversite öğrencilerinde özgeciliğin öznel iyi oluş ve psikolojik iyi oluş ile ilişkisinin incelenmesi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Fatih Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Toprak, H. (2014). *Ergenlerde mutluluk ve yaşam doyumunun yordayıcısı olarak psikolojik sağlamlık ve psikolojik ihtiyaç doyumu*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye.
- Tuzgöl Dost, M. (2004). *Üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri*, [Yayınlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Tümkaya, S. (2011). Humor styles and socio-demographic variables as predictor of subjective well-being of Turkish university students. *Eğitim ve Bilim*, 36(160), 158-170. <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/viewFile/463/26>.
- Tüzün, O. & Sayar, K. (2006). Attachment theory and psychopathology. *The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 19(1), 24-39.
- Uçan, A. (2013). *Cinsiyetleri farklı lise öğrencilerinin öznel iyi oluşlarının toplumsal konum ile ilgili risk alma ve göç değişkenlerine göre incelenmesi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Mersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye.
- Özbay, H., & Öztürk, E. (1992). *Gençlik*. İletişim Yayınları.
- Öztürk, M. (2011). "Çocuk ihmal ve istismarı". M. Öztürk (Ed.). *Çocuk hakları açısından çocuk ihmal ve istismarı*. Çocuk Vakfı Yayınları.
- Yetim, Ü. (2001). *Toplumdan bireye mutluluk resimleri*. Bağlam.
- Yiğit, İ. (2013). *Çocukluk çağı ruhsal travma yaşantılarının genç yetişkinlik döneminde görülen psikolojik belirtilerle ilişkisi: Erken dönem uyum bozucu şemaların aracı rolü*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Wilson, W. (1967). Correlates of avowed happiness. *Psychological Bulletin*, 67(4), 294-306. <https://doi.org/10.1037/h0024431>.

EXTENDED ABSTRACT

The Relationship Between Childhood Traumas and Subjective Well-Being of Individuals in Adolescence

Introduction

Adolescence, which is very critical in life stages, is one of the processes in which individuals experience intense changes (Atak, 2010). Adolescence is a developmental process that begins with changes in biological and emotional processes and continues with physical and psychological maturation (Özbay & Öztürk, 1992). Negative life experiences and traumas of individuals in childhood can also show their effects in adolescence. Traumas, which have a very old history, can be shown among the experiences that appear in childhood and have traumatic effects in adolescence. Traumas can be natural events such as floods, earthquakes, tsunamis and fires that occur in the normal course of life and unintentionally, or they can occur in the form of human-made events such as harassment, rape, torture, war and terrorism. Physical, emotional and sexual abuse and physical and emotional neglect experienced by the person before the age of 18 are considered within the scope of childhood mental traumas (Şar, 1997).

Trauma experienced in childhood continues its negative effects in adolescence and adulthood, and can affect the emotional development of the person and establishing positive interpersonal relationships (Tüzün & Sayar, 2006). Childhood mental traumas harm individuals' sense of hope, self-confidence and self-esteem (Güneri Yöyen, 2017). Subjective well-being; It is based on the state of well-being that a person experiences for a long time, rather than the emotions he experiences momentarily (Diener, Suh & Oishi, 1997). Diener (1984) explained subjective well-being as "the subjective evaluation of an individual's positive and negative feelings and life satisfaction". Traumas experienced in childhood and subjective well-being are affected, and it is concluded that those with a history of trauma have low life satisfaction (Ho, Chu & Yiu, 2008).

In summary, it can be said that the subjective well-being level of the individual is affected by the traumas experienced in childhood, and the traumas experienced by children during their developmental periods have an impact on the individual's mental health both in the short and long term, and cause some problems.

Method

This research, which examines the relationship between childhood traumas and subjective well-being of individuals in adolescence, was conducted with a descriptive survey model, one of the quantitative researches. Relational screening model was used to determine the relationship between childhood traumas and subjective well-being of individuals in adolescence. While the dependent variable of the research is subjective well-being, the independent variable is; are childhood traumas. The study group of this research consists of 649 high school students at different levels who continue their education in Silopi district of Şırnak province in the 2021-2022 academic year. In the research, the people to whom the measurement tools will be applied were determined by appropriate sampling. In the research, the people to whom the measurement tools will be applied were determined by appropriate sampling. Personal Information Form, Childhood Trauma Scale and Adolescent Subjective Well-Being Scale were used to determine the gender and socioeconomic status of the participants.

SPSS 23.0 program was used in the analysis of the data used in the research. While analyzing the characteristics of the participants such as gender and socioeconomic level, the frequency-percentage distribution was examined. Purposive correlation and simple linear regression analysis were performed to determine the relationship between childhood traumas and subjective well-being. The t-Test and one-way analysis of variance (ANOVA) were used for unrelated samples to determine the variation in the data, and the source of the differences was examined by performing the Scheffe Test.

Result and Discussion

In this study, the relationship between childhood psychological traumas and subjective well-being of individuals in adolescence was examined. The majority of individuals (290 people) who participated in the study consisted of individuals who did not deny their childhood traumas but accepted them. When the results of the analysis were examined, it was seen that those who denied their trauma at a high level had higher levels of subjective well-being than those who did not deny the trauma.

As a result of the comparison of the scores obtained from the subjective well-being scale of the groups formed according to the gender and socioeconomic level variable in the study, it was seen that there was no significant difference in subjective well-being according to gender.

Considering another result of the study, there is a moderate, negative relationship between childhood psychological traumas and subjective well-being of individuals in adolescence. The result obtained shows that the childhood psychological traumas of individuals in adolescence negatively affect the subjective well-being levels of individuals.

Childhood experiences are of critical importance, and it is recommended that the research be conducted with younger age groups and a longitudinal research design should be used in order to intervene earlier and carry out preventive studies against negative experiences occurring in this period. Mental health services to be provided especially to individuals in adolescence are expected to have a positive effect on the individual's subjective well-being. At this point, support and psychological help studies can be organized for these individuals by specialist mental health professionals.

"International Journal of New Approaches in Social Studies - IJONASS" is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).